

KLACHTNUMMER : 22.0397

DE KLACHTENCOMMISSIE VOOR GGZ NOORD-HOLLAND-NOORD
HEEFT HET VOLGENDE OVERWOGEN EN GEOORDEELD OMTRENT DE OP 8 APRIL 2022 BINNENGEKOMEN
KLACHT IN HET KADER VAN DE WET VERPLICHTE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (WVGGZ) VAN:

A., geboren op ...
(evt. relatie met cliënt/patiënt)
wonende te B.
hierna te noemen : klager

tegen

C.,
werkzaam als psychiater bij de instelling
hierna te noemen: verweerder,

en

D.,
Werkzaam als psychiater bij de instelling
Hierna te noemen: verweester.

1 VERLOOP PROCEDURE

De klachtencommissie heeft ontvangen:

- Het klachtenformulier gedateerd 5 april 2022 (inclusief de "Vervolg Klachtbrief A."); ontvangen 8 april 2022
- Het oorspronkelijke en gewijzigde verweerschrift van verweester van 19 april 2022, en het verweerschrift van verweerder van 25 april 2022.

De klachtencommissie heeft met toestemming van klager inzage in zijn behandeldossier (EPD) gehad over de periode van ...tot en met ...

Op de zitting van 28 april 2022 hebben partijen hun standpunt toegelicht voor de commissie, die zitting hield in de volgende samenstelling: C.C.A.M. Kraus, voorzitter, R. Kok lid-psychiater, M. Broek (lid-jurist), bijgestaan door M. Amende (ambtelijk secretaris).

Tijdens deze zitting waren aanwezig: Klager, bijgestaan door de patiëntenvertrouwenspersoon (hierna pvp), verweerder en verweester. De pvp en verweester hebben de zitting via een beveiligde verbinding (Lifesize) bijgewoond.

De klacht heeft betrekking op een beslissing waarvan het gevolg niet meer actueel is, zodat de klachtencommissie op grond van artikel 10:3 Wvggz gehouden is binnen 4 weken na ontvangst van deze klacht schriftelijk een uitspraak te doen ten aanzien van deze klacht.
Deze termijn loopt af op vrijdag 6 mei 2022.

2 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

2.1 STANDPUNT KLAGER

De klachten van klager, hieronder puntsgewijs weergegeven, houden het volgende in:

- 1 bezwaar tegen de gedwongen opname op ...
- 2 bezwaar tegen de separaties;
- 3 bezwaar tegen de depotinjecties die hij heeft ontvangen;
- 4 bezwaar tegen de omstandigheden tijdens de separaties.

2.2 STANDPUNT VERWEERDERS

Verweerders voeren gemotiveerd verweer tegen de klachten van klager. Zij zijn – kort gezegd – van mening dat zij de beslissingen tot gedwongen zorg op goede gronden hebben genomen.

3 OVERWEGINGEN EN BEOORDELING DOOR DE KLACHTENCOMMISSIE

3.1 (NIET-)ONTVANKELIJKHEID

Klachtonderdeel 1 ziet op de gedwongen opname van klager in ...

Deze opname heeft plaatsgevonden op basis van een crisismaatregel, verleend door de burgemeester van Alkmaar. Tegen een crisismaatregel kan binnen drie weken na de dag waarop de burgemeester de crisismaatregel heeft genomen, beroep worden ingesteld bij de rechter. Reeds nu een dergelijk beroep niet mogelijk is bij de klachtencommissie, zal de klachtencommissie klager niet-ontvankelijk verklaren ten aanzien van klachtonderdeel 1.

Ten aanzien van de klachtonderdelen 2 en 3 is klager ontvankelijk in zijn klacht.

In klachtonderdeel 4 beklagt klager zich over de omstandigheden waaronder klager in de separeer moest verblijven (ontkleden, nekklem, ontbreken matras en geen reactie op aanbellen i.v.m. benauwdheid door het ontbreken van het CPAP (apneu) apparaat).

Ook deze klachten vallen niet onder de reikwijdte van de klachtmogelijkheden onder de Wvggz, zodat klager ook in deze klachten niet-ontvankelijk zal worden verklaard. Wel staat voor klager nog de mogelijkheid open om op basis van de Wkkgz een klacht bij de instelling in te dienen.

Omdat deze klachten tijdens de klachtzitting wel ter sprake zijn sprake gekomen, zal de klachtencommissie kort weergeven wat over deze klachten ter zitting is besproken en/of in de verweerschriften naar voren is gebracht.

Verweerder heeft met betrekking tot het ontkleden voor de separatie aangegeven dat klager zich voorafgaand aan de separatie uit eigener beweging ontkleedde. Dit was niet nodig en ook niet de bedoeling. Van dwang of drang vanuit de instelling is geen sprake geweest.

Ten aanzien van de nekklem is naar voren gekomen, dat personeel van de instelling deze nekklem niet zet wanneer een patiënt geïmmobiliseerd wordt. Deze bevoegdheid komt slechts toe aan de politie

Ten aanzien van het ontbreken van een matras heeft verweerder naar voren gebracht dat er altijd een matras aanwezig is in de separeer, en hij herkent daarom niet dat klager op een betonnen vloer moest slapen.

Tot slot ten aanzien van het apneu-apparaat: tijdens de tweede separatie werd voor de instelling duidelijk dat klager dit apparaat nodig had. Klager had dit apparaat op diezelfde dag van thuis opgehaald. Nadat het aanvankelijk onmogelijk was om dit apparaat in de separeer in gebruik te nemen (omdat in een separeer geen stopcontact aanwezig is), heeft klager het apparaat naderhand

toch in gebruik kunnen nemen (door het gebruik van een verlengsnoer). Hierover heeft verweerder ter zitting nog naar voren gebracht, dat navraag heeft geleerd dat voor dergelijke apparaten ook accu's beschikbaar zijn. Wanneer klager in de toekomst opnieuw gedwongen opgenomen/gesepareerd zou worden, kan hij dus te allen tijde gebruik maken van zijn apneu-apparaat.

3.2 TOETSING CRITERIA

Bij de beoordeling van de klachtonderdelen 2 en 3 gaat de commissie uit van de volgende feiten en omstandigheden.

- Klager is in ... voor het eerst gedwongen opgenomen in verband met een manisch psychotisch toestandsbeeld. Klager is daarna nog meerdere malen opgenomen, waarvan de laatste opname in ... heeft plaatsgevonden;
- Tijdens deze opname is klager succesvol behandeld met Olanzapine (20mg). Hierna is hij ingesteld op Aripiprazol. Klager wilde begin ... afbouwen in verband met de bijwerkingen.
- Klager is op ... gedwongen opgenomen, op basis van een door de burgemeester van Alkmaar afgegeven crisismaatregel (voor de periode van ... tot ...). Klager liet een psychotisch toestandsbeeld zien en zou zijn vriendin hebben mishandeld [...]. Inmiddels is bekend dat klager hiervan niet meer verdacht wordt.
- De Rechtbank Noord-Holland, locatie Alkmaar, heeft bij beschikking van ... een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel afgegeven, die geldt tot en met ... Deze machtiging vermeldt dat onder meer de volgende vormen van verplichte zorg noodzakelijk worden geacht: het toedienen van vocht, voeding en medicatie (...) en het insluiten van betrokkene;
- Vervolgens heeft de Rechtbank Noord-Holland, locatie Alkmaar, bij beschikking van ... een zorgmachtiging afgegeven tot en met ...;
- Ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel, is aan klager bij brief van ... (de zogenaamde art. 8:9 lid 1 & 2 Wvzgz-brief) verplichte zorg aangezegd in de vorm van toediening van insluiten (separatie) en medicatie (anti-psychotische medicatie);
- Onbekend is of aan klager ook verplichte zorg is aangezegd via deze 8:9 brief, toen hij op ... voor de tweede maal werd gesepareerd;
- De opname van klager is op ... beëindigd.

3.3 KLACHTONDERDEEL 2

Klager stelt in zijn tweede klachtonderdeel dat hij vier keer onnodig is gesepareerd.

Op basis van het dossier en gelet op wat is besproken ter zitting, stelt de klachtencommissie vast dat klager tweemaal is ingesloten (is gesepareerd). Deze twee separaties zullen hierna afzonderlijk besproken worden.

Separatie op ...

Klager is op ... voor de eerste maal overgebracht naar de separeer. Klager heeft hierover naar voren gebracht dat separatie helemaal niet nodig was. Toen er een dreigende sfeer ontstond [...], is klager naar zijn kamer gegaan. Vervolgens stonden er 6 politieagenten voor zijn deur voor ingrijpmedicatie en separatie, terwijl een gesprek met hem afdoende was geweest, aldus klager. Volgens verweerder was separatie op dat moment noodzakelijk om de veiligheid op de afdeling te waarborgen; klager was dreigend en agressief, [...] en heeft een verpleger met de dood bedreigd [...].

De klachtencommissie zal de klacht van klager gegrond verklaren. Bij het nemen van een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg (zoals ingrijpmedicatie en separatie) dient de zorgverantwoordelijke met betrokkenen overleg te voeren over de voorgenomen beslissing. Noch uit het dossier, noch uit het verhandelde ter zitting is gebleken dat dit overleg heeft plaatsgevonden,

of dat pogingen zijn gedaan om het voorgenomen besluit tot separatie en ingrijpmedicatie met klager te bespreken. Dit terwijl de omstandigheden hiervoor wel aanwezig leken te zijn; door klager is onbetwist gesteld dat hij na het incident zelf de rust van zijn kamer heeft opgezocht, zich verder niet verzet heeft en rustig meegelopen is naar de separeer.

Uit de toelichting op de Wvggz blijkt dat dit overleg van belang is, zodat de betrokken zo vroeg mogelijk wordt betrokken bij het voornemen tot het toepassen van verplichte zorg. In dit vooroverleg kan de zorgverantwoordelijke zijn overwegingen delen, is betrokkene beter voorbereid en kan hij nog een beroep doen op bijvoorbeeld de patiëntenvertrouwenspersoon. Niet uitgesloten moet immers worden dat toepassing van dwang toch nog kan worden voorkomen.

Hoewel het uiteraard niet zeker is dat een dergelijk vooroverleg een separatie had kunnen voorkomen, had dit vooroverleg wel kunnen leiden tot een betere voorbereiding door klager. Klager had zich dan gehoord kunnen voelen, wat tot een acceptatie van de beslissing had kunnen leiden.

Separatie op ...

Op ... is klager voor de tweede maal gesepareerd. De aanleiding hiervoor was dat klager 's ochtends om 8.30 uur met toestemming (verlof) de instelling verliet. Verweerder/de instelling ging ervan uit dat met klager was afgesproken dat klager een half uur verlof had, en in die tijd een vriendin zou ophalen. Klager verkeerde in de veronderstelling dat er geen afspraak was gemaakt over de eindtijd van het verlof. Klager kwam rond 23.00 uur aan bij de instelling en werd niet binnengelaten.

Volgens verweerder werd niet aangedurfd de deur te openen in verband met de recente dreiging en agressie. Klager zou zich geladen gedragen hebben. De achterwacht adviseerde "bij weigering medewerking of anderszins agressie, met politie ondersteuning door te lopen naar de separeer, daar controle op contrabande te doen en klager daar tijdens de nacht te laten verblijven".

De klachtencommissie stelt vast dat ook bij deze separatie het door de Wvggz vereiste vooroverleg niet heeft plaatsgevonden. De impasse die tijdens dit incident ontstond – de verpleging/nachtdienst durfde niet naar buiten, terwijl verweerder niet de voorgestelde ruimte in wilde gaan uit angst om opgesloten te worden – is op dat moment opgelost, door klager onder politiebegeleiding naar de separeer te begeleiden. Met klager is de voorgenomen beslissing niet doorgenomen, noch heeft klager zijn kant van het verhaal kunnen doen. Dat klemt temeer, nu gesteld noch gebleken is dat sprake was van een concrete dreiging of agressiviteit vanuit klager op het moment dat hij bij de instelling aankwam. Klager had naar zijn zeggen "een leuke dag gehad" en kwam nietsvermoedend bij de instelling aan. Klager is ook rustig meegelopen naar de separeer. Niet uitgesloten kan worden dat door een voorgesprek te houden, een separatie voorkomen had kunnen worden. Er was immers politie-assistentie aanwezig, die bij het naar binnen laten van klager de veiligheid van klager, de zorgverleners en andere patiënten had kunnen bewaken én die alsnog had kunnen ingrijpen wanneer was gebleken dat er inderdaad sprake was van een geladen sfeer bij klager en die omgeslagen zou zijn in (bijvoorbeeld) agressiviteit.

Overigens heeft klager direct na zijn opname samen met de pvp al een klacht bij de afdeling ingediend over de tweede separatie. Dit heeft toen geleid tot een excuus aan klager en de toezegging dat de situatie rondom de tweede separatie in het team besproken zou worden en dat het signaleringsplan zou worden aangepast om misverstanden in de toekomst te voorkomen.

De klachtencommissie zal de klacht van klager voor de tweede separatie op ... daarom ook gegrond verklaren. Hoewel hierover niet is geklaagd, benoemt de klachtencommissie daarbij nog dat niet is gebleken dat verweerder de zogenaamde "art. 8:9 lid 1 & 2 Wvggz-brief" heeft opgesteld.

3.3 KLACHTONDERDEEL 3

Depotinjecties

Klager klaagt ook over de grote hoeveelheid depotinjecties die hij kreeg in de separeer en in verband met vervoer.

Ter zitting is gebleken dat klager viermaal medicatie heeft gehad. Aan klager is op ... intramusculair (via een injectie) anti-psychotische medicatie toegediend, voorafgaand aan het vervoer van het politiebureau naar de instelling. Verder heeft hij op ... antipsychotica intramusculair ontvangen. Op ... heeft hij oraal medicatie ontvangen, alsmede op ..., voorafgaand aan het vervoer ten behoeve van de overplaatsing naar ...

Nu de klacht van klager zich slechts richt op de wijze van toediening van de medicatie (intramusculair), zal de klachtencommissie de klacht van klager - voor zover de medicatie oraal op ... en ... is toegediend - dan ook ongegrond verklaren.

Voor wat betreft de injecties die klager op ... en op ... heeft ontvangen, overweegt de klachtencommissie als volgt.

De eerste injectie vond plaats op het politiebureau. Uit het dossier komt naar voren dat geprobeerd is klager orale medicatie te geven en dat met hem ook is besproken dat hij medicatie zal krijgen. Omdat klager dit niet innam, is besloten de medicatie intramusculair toe te dienen. Gezien de psychotische toestand van klager op dat moment, de noodzaak van medicatie ten behoeve van het vervoer en nu een minder ingrijpend alternatief (orale toediening van medicatie) zonder succes is geprobeerd, is voldaan aan alle vereisten die de wet stelt voor gedwongen toediening van medicatie.

De tweede injectie vond plaats na het incident [...], op ... Zoals hierboven (onder het kopje separatie) is overwogen, heeft op dat moment geen vooroverleg plaatsgevonden met klager over het voorgenomen beleid (separatie en ingrijpmedicatie). Om die reden zal de klachtencommissie ook deze klacht van klager gegrond verklaren. Ook in dit geval had klager zo vroeg mogelijk betrokken moeten worden bij het voornemen tot het toepassen van gedwongen zorg.

4 BESLISSING DOOR DE KLACHTENCOMMISSIE

Op grond van het voorgaande verklaart de klachtencommissie:

- Klager niet-ontvankelijk in klachtonderdelen 1 en 4;
- Klachtonderdeel 2 (ten aanzien van de separaties op ...) gegrond;
- Klachtonderdeel 3 (ten aanzien van de injectie op ...) gegrond;
- De klacht voor het overige ongegrond.

Aldus gedaan te B. op 28 april 2022, verzonden op 6 mei 2022.

Vastgesteld door de volgende commissie:

C.C.A.M. Kraus (voorzitter), M. Broek (lid-jurist), R. Kok (lid-psychiater) (leden), bijgestaan door M. Amende (ambtelijk secretaris).

Namens deze;

C.C.A.M. Kraus
voorzitter

Beroep

De Wvggz geeft betrokkene (klager), diens vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene de mogelijkheid om binnen 6 weken na de uitspraak van de commissie een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift in te dienen bij de rechter van rechtbank Noord-Holland, gelegen aan de Kruseman van Eltenweg 2, 1817 BC Alkmaar.

Deze uitspraak wordt toegezonden aan:

A., cliënt
E., PVP
F., advocaat
G., Geneesheer-directeur
GGZ Noord-Holland-Noord (zorgaanbieder)
C., zorgverantwoordelijke
D., zorgverantwoordelijke
Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Uitspraak in beroep bij rechtbank Noord-Holland, locatie Alkmaar, 08-07-2022; klacht gegrond.